

ԻՐԱՎՈՒՆԿ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ՉՈՐԵՔՇԱՐԹԻ ԵՒ ՇԱՐԱԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ներկայ 1898 թվականի
Պուշկարիոյ համար տարեկան 12 ֆրանկ
» » վեցամսեայ 6 »
Արտասահմանի » տարեկան 14 »
» » վեցամսեայ 7 »
ԿԱՆՈՒԿ ՎՃԱՐԵԼԻ

Նամակ դրամ եռայլն դրկել հետեւեալ հասցեով
ԽՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱՆԿՈՒՄ ԼՐԱԳՐՈՑ ՎԱՆՆԱ (ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ)
Редакция на вѣстникъ
„Иравункъ“
ВАРНА (България).
Rédaction du journal
„Iravounk“
VARNA (Bulgarie)

Խմբագրութեան ուղղեալ գրութիւնք
էս չեն դրկուիր եւ յարմար դատարան-
ները միայն կը հրատարակուին ամբող-
ջովին կամ մասամբ:
Ծանուցանեալ տողը 20 ռանքով երե-
փեկ անգամ անգամներու համար 20 0/0
գինը կը լինի, յիշատակել կանխիկ:

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԻՆ Ա Ռ Թ Ի Ի

Թուրք կառավարութիւնը կամ
չափազանց թողաւու է և կամ
ծալրայեղօրէն խիստ: Ամեն բանի
ծալրն է, որ իր բարբարիկ մտա-
ծողութեան առաջնական կը դառնայ:
Ասի թուրք ազգին՝ գրեթէ իր
աղէտաւոր գոյութեան առաջին օ-
րէն սկսեալ, մէկ քամահրելի յատ-
կանիչն եղած է, որ փոխանցուած
է իր կառավարութեան հաւատար-
մաբար բնական անխուսափելի օ-
րինք: Ուտելու, խմելու, վայել-
լելու, ատելու և սիրելու մէջ ցոյց
տուած մոլեգնութիւնը աւածի
կարգն անցած է ամենուրեք:
Թուրքը միջին ճամբայ չը ճանչ-
նար:

Այն երանելի օրերը, ուր՝ երբ
թուրքերուն ամենէն բարեմիտ ու
ամենէն բուխարի վեհապետնե-
րէն մէկը աքլօրի մենամարտով
անմեղուկ ժամանցներ կուենար,
անդին երկու հզօր դէմքեր՝ Ալի
և Յուսէֆ հեգնելով երկրին բրի-
տանեայ հպատակաց յառաջդիմա-
կան ակներեւ ձգտումները, կը
հետեւէին չափազանց թողաւու
քաղաքականութեան մը և սանկ
ֆրագով կարգարացունէին իրենց
ամբողջ արհամարհանքը «կեա-
վուրլարն գըրգընտան պիր պէ-
րէկ չըգմազ» ու այս տխմար ար-
համարանքին մասնակից կընէին
բոլոր երկիրը մէկ ծալրէն միւսը,
այնպէս որ քրիստոնեայ տարրը
բացարձակ իրաւունք կը վայելէր
իր ներքին տոհմային խնդիրները
իր ուզած և կամ հասկցած կեր-
պովը կառավարելու:

Ու Ալի-Յուսէֆ շուրտին այս
մահատիկ թմբուկեան սնարին վե-
րեւ երբ մենք Տաճկահայերս Սահ-
մանգըրութիւն կոչուած գեթու-
թեան խնձորը թաթիկնուս մէջ
առած, տկար ու անզօր պողո-
տութներով և կամ անգամալուծ-
ուած շարժումներով հագին ուրեմն
կենդանութեան նշաններ ցոյց կու-
տայինք, անդին Պուլկար ազգը
հեռապատկերի մը վրայ իր վե-
րածնութեան աստղը կը նշմարէր
յստակօրէն ու անոր վայելումին

կը սահմանէր իր բոլոր ճիգը՝ լը-
ռիկ ու դիւցազնական: Մէկ կող-
մէն իր մէջ կընդհանրացնէր ազ-
գային ամուր դաստիարակութիւն
մը և միւս կողմէն իր ուսա-
նողներու շնորհիւ շահեր կը բերէր
լուսաւորութեան կեդրոններէն ու
կրօնաւորի սքեմին տակ քարացած
սրտերն անգամ բաբախել կուտար
հայրենասիրական անխաղախ սի-
րով: 77ի փրկարար պատերազմէն
առաջ, Պուլկար սիրտը լարուած
քնար մըն էր արդէն, պատրաստ
նուագելու իր դարեւոր անուրջնե-
րուն իրականացման մեղեդին:

Եւ այս կեանք տուող հասկա-
ցողութեան մէջ երբ Պուլկարիա
կը գտնէր ազատութիւնը, հովուի
զգեստին տակէն շատ մը արբա-
համներ կը յարուցանէր անմիջա-
պէս և իր մտաւոր մշակութիւնը
կ'սկսէր հազարներու ծնունդ տալ
զօրաւոր սաղմի մը շնորհիւ:

Խոփն ու արօր, արտն ու եր-
կիր պատրաստուած էին արդէն և
ահա այդ նախապատրաստութեան
ընծայած թռիչներուն կը պարտի
Պուլկարիա քսան տարիի մէջ ձեռք
անցուցած այս մտաւորական յա-
ռաջդիմութիւնը, որ ինչպէս ըսինք
ուրիշ գրուածով մը, ծափելի է
ամեն կերպով:

Պուլկարիոյ հայը թէև Պուլկար
ազգին հետ չարչրկուած, մէկտեղ
հարստահարուած ու միևնոյն հո-
ղին վրայ մէկտեղ արցունք թա-
փելով, ազատագրութեան բարիք-
ները մէկտեղ վայելելու իրաւուն-
քին արժանացած, սակայն թուր-
քին ոչ քնացած ատենը և ոչ ալ
աւուրած պահուն չզգաց իր շուրջ
անցած դարձածը ու միշտ կապ-
ուած մնաց իր յաւիտենական ար-
շիւնին, առանց մտածելու թէ տի-
րող տարրին օրըստօրէական վար-
գացման շնորհիւ օր մը ուղի ար-
շիւն ալ պիտի խլուէր իր ձեռքէն:

Նորածին կառավարութիւնը եր-
կիրը կ'օտէր ազատամիտ օրէնք-
ներով: Եւ ոչ մէկ ազգաբնակու-
թեան յառաջդիմութենէն վախ
ունէր: ամենուն կուտար անխտիր
պուլկար քաղաքացիութեան իրա-
ւունքները, անոնց ազգային դաս-

տիարակութեան ոչ միայն արգելք
չէր ըլլար, այլ և օժանդակ ու
քաջալեր կը հանդիսանար: Իսկ
հայը ծալապատիկ նստած՝ ան-
տարբեր հանդիսատես կը դառնար
իր Պուլկար դրկիցներու հսկայ
յառաջդիմութեանը և իբր թէ կը
պահպանէր իր անտեսական դիրքը
մթլոտած բերդերու մէջ: Նահա-
պետական կրպակներն էին այդ
բերդերը որոց աղէտաւոր քայ-
քայումը կը տեսնէր այսօր՝ տն-
տեսապէս դժբաղդ կացութեան մը
աւերակ տեսարանովը:

Պուլկարահայը շատ շատ Տէր-
տէրի ու վարժապետի կանչուող
տուքներով կիմացունէր իր գոյու-
թիւնը իր հեռաբնակ ցեղակիցնե-
րուն ու Պատրիարքարանն ալ ը-
սենք դարձեալ, շատ հեղ Տիմոթէոս
Եպիսկոպոսի պէս մէկը շրկելու
հեգնութիւնը կընէր, որ եկեղե-
ցիին բեմէն Պօլսոյ փախալային
պատմութիւնը կուսուցանէր ու կեր-
թար: ասկէց անդին և ոչինչ:

Այսօր այս տիրացուն, իսկ վա-
ղը միւսն էր, որ կը շահագործէ-
ին պուլկարահայ մանկութիւնը
անխղճօրէն և այս քսան տարուան
ահագին ժամանակամիջոցին մէջ
կէս-դաստիարակուած զոհերու
խումբ մը կը պատրաստէին:

Թէ՛ գտնէ հիմայ, որ ժողո-
վուրդը ամեն ժամանակէ աւելի
լուրջ կըթուլեան մը պէտքը ըզ-
գացած կերելի, խելքերնին գը-
լուխնին եկած է, մենք կը պա-
տասխանենք այդ հարցին մօտա-
ւորապէս:

Տ.

ԱՌԱՋԱՐԿ ՄԸ

Կրթական գործը Պուլկարահա-
յոցս մէջ երթալով յետագիմիլու
վրայ է. այս տարուան քննու-
թեանց արդիւնքները և գլխաւոր
քաղաքներէ լրագրաց շրկուած
թղթակցութիւնները գրեթէ ա-
ռանց բացառութեան ցոյց կուտան
և կը նկարագրեն մեր վարժարա-
նաց տխուր վիճակը: Դժգոհու-
թեան ձայներ կը լսենք պաշտօ-
նական մարմիններու կողմանէ և
զանգաւաններ ուսուցիչներու կողմա-

նէ, ատոնց պատճառներուն և ար-
գասիքներուն վրայ խօսիլ շատ եր-
կար պիտի լինէր. և թերեւս օր
մը առանձին խնդրոյ նիւթ ընենք
հրապարակի վրայ, որուն դէմ ա-
մեն ոք իր կարծիքն կարողանայ
յայտնել, իսկ այժմ մեր առաջար-
կը պիտի լինի տարբեր գործ մը
և կրթական հաստատութիւն մը
որ պիտի կարողանայ կրթական
գործին մեծ զարկ մը տալ. ցոր-
չափ ազգ. վարժարանները ներկայ
տարտամ և անկերպարան վիճակը
ունենան:

Տաճկահայաստան և այլուր ա-
մեն վիճակ իր հոգեւոր հովիւն
կամ եպիսկոպոսն ունի որ առա-
ւել կամ նուազ չափով վերջապէս
կարող կը լինի հովուել իր հօտը
և ըստ կարի կաշխատի կրթական
գործին յառաջացման և առօրեայ
խնդիրներու կարգադրման: Պուլ-
կարահայ՝ ի սկզբանէ անտի զրկու-
ած է եղեր այդ շնորհներէն և
Պատրիարքարանը մեզ նկատած
է իբր իր խորդ որդին, այնպէս
որ երբ հարկ եղած է նոյն իսկ
քահանայ մը շրկել պաշտօնով
Պուլկարիոյ քաղաքներէն մին, ընտ-
րած է միշտ անձեռնհաս և ապի-
կար եկեղեցական մը, որ աւելի
նպաստած է Ազգին վարկին կոտ-
րելուն օտարաց առջեւ, քան թէ
աշխատած է անոր բարձրացման,
որով կրթական խնդիրն ալ խառ-
նաշփոթուած և արդի վիճակին
հասած է:

Իբր երկրային ասուպ մը նկա-
տելու է Պուլկարահայ հորիզոնին
վրայ երեւցող և ընդ փոյթ՝ ան-
փառունակ կերպով անհետացող
կաթոզիկոսական հոգեւոր հովուի
մը ներկայութիւնը, որուն երկամ-
եայ հովուութիւնը չենք գիտեր
ինչ արդիւնք ունեցաւ, բացի ժա-
մավաճառութենէ և սնամեջ խըն-
դիրներու վրայ խորհրդածելէ, ո-
րոնք աւելի կարծիքներ խառնաշ-
փոթեցին և կիրքեր յուզեցին:

Մեր առաջարկը պիտի լինի,
կրթական մասնաւոր հաստատու-
թեան մը հիմնարկութիւնը. ձե-
ռամբ Պուլկարահայոցս մէջ դիրք
ունեցող ձեռնհաս անձնաւորու-
թիւններու, որոնք պիտի ստանձ-
նեն վարժարանի խնամակալութիւն:

ԼՐԱՔԱՂ

Նոր-Պարի մէջ կը կարգանք.

Ս. ԷՉՄԻԱՆՆԻՑ. — Վեհափառն անցեալ օրը, յուլիսի 18-ին, մեկնեց Բիւրական, ուր, ասում են, մի քանի օր մնալուց յետոյ՝ կը վերադառնայ եւ այս տեղից կը մեկնի Երեւան, Տաթև, Նախիջևան, Շուշի:

— Վճռուած է առաջիկայ տարուանից ուղիղ հաղորդակցութիւն հաստատել Պետերբուրգի եւ Թիֆլիսի միջև եւ տեւեալ մարշրուտով. Պետերբուրգ — Մոսկովա — Վարոնսք — Ռաստով — (Դոնի վրայ) — Վլատկակովսկ — Պետրովսկ — Բաքու — Թիֆլիս: Այդ յատուկ գնացքի համար մտադրութիւն կայ նոր վագոններ չինելու Սիբիրի երկաթուղու վագոնների նման:

— Ուրմիայի նեստորականներն ոռու եկեղեցւոյ ծոցն ընդունելու պաշտօնով հաստատուած պատուիրակութեան առաջնորդն Տէր Գեօրգիալոս վարդապետ Թիֆլիս հասած է, ուրկէ Երեւանի եւ Զուլֆայի վրայով Պարսկաստան պիտի անցնի եղեր:

— Ռուսիոյ եւ Աֆղանիստանի միջեւ առեւտրական համաձայնութիւն գոյացած ու վճռուած ըլլալով, ոռու կառավարութիւնը պաշտօնապէս ծանուցած է թէ՛ այսուհետեւ ամեն տեսակ ոռուական ապրանք ազատ կերպով կարելի է Աֆղանիստան մտցնել, որոշեալ մաքսը վճարելով:

«Տիգրիս» կը գրէ.

— Ս. Փրկիչ եկեղեցւոյ յանձնախումբը յաջողած է Տ. Մաշտոց վարդապետի հետ համաձայնութեան մը գալ, որով Ն. Արթ. պիտի ստանայ ամսական 30 տուար թոշակ, ու իր պաշտօնը պիտի ըլլայ եկեղեցական պաշտամունք միայն կատարել՝ մինչեւ իր յաջորդին գալը:

«Արմէնիա»ն Քէմալի Բագաթիճ գիւղէն գրուած նամակէ մը հետեւեալ տողերը կը քաղէ.

— «... Զգայուն մարդու մը համար շատ դժուար է ապրիլը հոս. ժամանակին մեր սեղանի թափ. թփած փշրանքներէն ապրիլ Գիւր. տներն ամեն օր կուգան մեղ պաշտպանելու համար կաշառ կուզեն. իբր թէ մօտալուտ կոտորած մը կը պատրաստուի եւ իրենք բարեկամաբար կուզեն մեղ պաշտպանել: Սակայն շիտակն այս է որ իրենք են այդ լուրերը հնարողները, տաւրածողները եւ կոտորած ընել ու զոհները: Բայց եթէ ասոնց ամենքին ալ տանք, միլիօն ըլլայ, դարձեալ չբաւեր. իսկ եթէ մենք չտանք, իրենք կը քաշեն կը տանին... »

— Ամուսնական խնդրին վրայ կ. Պոլսոյ կրօն. Ժողովը վեհ. Հայրապետին հետեւեալ իմաստով գրութիւն մը ուղղեր է.

Կրօն. Ժողովը կըսէ թէ Ս. Հայրապետը տեղեակ է ամուսնական վէճերուն բազմապիստ: Պատրիարքարան կը դիմեն անոնք որ կը գանգատին իրենց երկան կամ կընկան անհաւատարմութենէն, դասաւորութենէն, վատարարոյութենէն, խտաւարութենէն, կամ ախտավարակ վիճակէն, ու դարման կը խնդրեն: Զորչափ դարմանի յոյս չունենին, այսքան չէին թախանձեր: Բայց Ն. Ս. Օթովթեան ինչ ինչ որոշումները, թէպէտ բա-

ցառապէս տնօրինուած, յոյս դարձուցած են այս վշտացեալներուն սրտին մէջ, որպէս բնական էր: Հետեւաբար, թախանձանքները շատցած են, մինչեւ ձանձրացնել Պատրիարքարան, որ իր կարգին, ամեն սուհանդակաւ գրութիւններ կուղղէ ի Մայր-Աթոռն, հրահանգ խնդրելով իրարմէ խիստ տարբեր շատ մը պարագաներու համար: Արդ, կարելի չէ՞ միթէ որ Ս. Հայրապետը միանգամ ընդ միշտ հաճի գծել հրահանգ մը որուն համեմատ չարժի Պատրիարքարանն յապագային, գիտնալով թէ ո՛ր խնդիրները պէտք է ներկայէ Ս. Հայրապետին, եւ ո՛ր խնդիրներն ինքին որոշէ: Կրօն. Ժողովը, հետեւապէս, ամուսնական խնդիրներու յարաճուն հոսանքին առջեւ, հրահանգ մը կը խնդրէ կաթողիկոսէն որ թէ՛ Պատրիարքարանը գիտնայ իր ընելիքն եւ թէ՛ քիչ ձանձրացնէ զՍ. Հայրապետը:

— Մանչէսթըրի ազգայինք, իրենց հոգաբարձուին՝ Տ. Մ. Յովհաննէսեանի միջոցաւ ծանուցեր են ի Պատրիարքարան թէ իզմիրի Ս. Ներսէսեան Որբանոցին հոգաբարձութեան հետ համաձայնած են, նոյն հաստատութեան մէջ 10 որբուհիի եւ եօթն որբի պահպանման ծախքն ստանձնելով:

— Պատրիարքարանի կողմէ քաղրիքով մը իմաց տրուեր է ոստիկանութեան պաշտօնարանը թէ կէօնքեան կիրակոս անուն նախկին վարդապետը կարգալոյծ եղած ըլլալով, այլ եւս իրաւունք չունի Ուստուանի վանքին մէջ բնակելու:

— Ս. Հայրապետը կրօնական զրեանք եւ եկեղեցական անօթք եւ սպասք նուէր զրկեր է վանայ եւ կեղեցիներուն:

— Պատրիարքական փոխանորդ Գարրիէլ Ս. Վ. Ճէվահիրճեանի եւ իզմիրի Առաջնորդ Ներսէս Ս. Վ. Ասլանեանի եպիսկոպոսական ձեռնադրութեան համար Էջմիածին երթալուն պաշտօնագիրը գատական նախարարութեան կողմէ հաղորդուեր է ի Պատրիարքարան: Այժմ անցագրի գործողութիւնը կը կատարուին: Իսկ ոռու դեսպանատունը վերջերս որոշուած եօթն վարդապետներուն ալ եպիսկոպոսացման համար Էջմիածին երթալուն արտօնութիւնն հաղորդեր է ի Պատրիարքարան:

— Աղեքսանդրիայէ առնուած լուրեր կը հաստատեն թէ Նուպար փաշայի առողջական վիճակն սկըսած է բարւոքիլ:

— Բիզանդիոնի մէջ կը կարպանք թէ՛ Պոլսոյ կարապետեան, որ ի Գահիրէ, իր 60-80 հազար ոսկիի հարստութիւնը կտակելով իր ընտանեաց անդամներուն, 2 հազար ոսկիէ աւելի արժէքով կառուած Ազգին յատկացուցած է: Բայց հանգուցելոյն ժառանգորդները կտակին վաւերականութիւնը

ժխտել ուղղելուն պատճառաւ ոռուսական հիւպատոսարանի մէջ դատավարութիւն եղած ու կտակը վաւերացուած է, նոյն իսկ առանց պատրիարքարանի միջամտութեան: Ուստի այս 2000 ոսկիին պիտի տրանան Արաբկիրի աղքատիկ տղաք, Երուսաղէմի վանքն եւ Գահիրէի դպրոցն:

— Բիզանդիոնի կ'իմանայ թէ՛ Պոլսոյ Ազգ. վարչութեան վերջին որոշման համեմատ, մինչեւ Օգոստ 1 պայմանաժամ տրուած է Գրիգոր Էֆ. Գարակէօզեանի՝ Ազգ. վարչութեան վերջին առաջարկները կամ ընդունելու նոյնութեամբ եւ կամ՝ մերժելու: Եթէ չպատասխանէ կամ մերժէ, Ազգ. վարչութիւնն իրեն կը վերապահէ դատ բանալ Գրիգոր Էֆ. Գարակէօզեանի դէմ:

— Գուրտպէլէնի հռովմէական շարժումին պետ եւ առաջնորդ Ամբակում անուն վարդապետը Պոլիս բերուեր է հրամանաւ Ազգ. Պատրիարքարանի: Իսկ վանայ մէջ վերջերս հացի բաշխման խնդրին համար կրօնափոխ ըլլալ ուղղուն իրուն Համիտիէները չփոխելու հրաման եղեր է:

— Մարաշի Հայ. Բողոքականաց Ա. Աթոթարանին սարկաւազ, կառնաբի, 4-5 դաւակաց հայր, պղնձագործ Թոր օղլու Համբարձում անուն անձը բողոքականաց իգական որբանոցին մէջ պատսպարուած 11 տարեկան հայ որբուհի մը ընտանքարեր է: Որբուհիին մայրը բողոքեր է կտուարութեան, որ անմիջապէս բանտարկեր է չարագործը, զոր ի մօտոյ պիտի դատէ:

— Ամերիկեան միսիօնարութեան գանձապետ Մր. Բիթ, Անցեալ երկուշաբթի օրը Պատրիարքարան երթալով, Ս. Պատրիարքին հետ տեսակցած է Թամազարայի կարօտ ազգայնոց ոստայնակութեան քեզկեաններ հաստատելուն գիւրուութիւններ տրուելուն համար եւ այս մասին մի քանի կարգադրութիւններ եղած են:

ԹԻԻՐԳ.ՐՈՒՍ ՄԻԻՃԱՏԷԼԷՍԻ

— — —

Թանըն պիտի պէնտի մախսուսնտան միւսթէխրաճ:

Նօվօե վրէնիւս նամ նիմ րէսմի ըռու կազէթաւը կէչէնլէրտէ Յէրզանատա (Րուսիա) իսլամլարըն ըռու ասքէրլէրինէ գարչը ըսեանընտան պահսլէ տէմիշտի քի, հէր հալտէ իսլամլարա եիւզ վէրուպ, անլէրի սէրպէսթ պըրագմագ մուխաթարալը տըր, անլէրէ ատիլ վէ սէրթ պիտի իտարէ լազըմ:

Րուս կազէթաւըն պու Էֆ. քեարը Եըլտըզըն իսօշունա կիթմէտի, զիւրա Թէսալիա մուհարէպէսինտէն պէրու Սուլթան քէնտի թէսիւրինի եիւքսէլմիշ կէօրմէքտէ օլուպ, զայրը քէնտի մէվզըսընը, պէգասընը մուհաֆազա-

իթմէք իչիւն վիճտանը մէտէնի. յէթին շիքեայէթլէրինէ գարչը գաթի իւմիտ տէրէճէսինտէ քէնտիսինի միւստաֆաա իթմէկէ մէհպուր կէօրմէյօր. մէղքիւր մուհարէպէտէ Եունանիսթանըն խաֆիֆանէ քիւստահլըզը, տէվլէթլէրին միւստախլէսի սայէսինտէ՝ Էօլքէնին խարապիյէթինէ վէ բարչալանմասընա մէյտան պըրագմասը իսէտէ, Եունանլըլարա բէքաղըր պիտի տարպէ վէրտի վէ պուսնա մուգապիլտէ Գօճաման-Թիւրքիւ գուվէթլէշտիրտի: Պու տա հա պիտի ազ էվվէլ քէնտի եաշա մասընա թաաճուպ իտէրտի, հէր սապահ կէօղլէրինի օվալալուպ, քէնտի քէնտիսինէ սօրարտը, նէ՝ միւհիլէթլէ վէ նէ քէրէմէթլէ մէպնի խրիսթիանլար Էրմէնիսթան գըրկընլարըն միւթէճասիւրինի զազէպէ տիչար իթմէտիլէր. ֆագաթ շիմտի քէնտիսինէ վէ պախթընըն հազէրլիկինէ կիւվէնիյօր, թէքբար քէնտի թէսիւրինի կէօսթէրմէք ըռեասընտա պուլընյօր. եարընտէ Սուլթան գալաճաղընը վէ հանկը բարչատա հիւքիւմտարլըզ իտէճէկինի տիւն պիլմէզ իքէն, պու կիւն քէնտիսինի միւսլիմանլարըն գօմանտասընա իմթիաղը վէ քիմ պիլիւր նէ սուրէթլէ պիւթիւն իսլամիյէթին համիսի պուլընմագ թաասվուրը իլէ խալիֆէ օլմագ արգուսընտա պուլընյօր:

Ապտիւլ Համիտ քէնտի մէզհէպտաշարընըն մուհաֆագ համիսի պուլընմագ էմէլինտէ տիր. Նօվօե վրէնիւսըն իսլամլարա իթտիկի հագարաթը ճէրհ իթմէք իչիւն Մալիւսաք վէ Սէրվէք նամ իքի կազէթալար Եըլտըզտա աճէլէթալիմաթ սլտըլար:

Սուլթանըն սէրքեաթիպի Թա. յիւր պէյ կիւզէլ գալէմինի ըստապ վէ են թէմիզ միւրէքէպինէ պաթըրարագ Մալիւսաքտա Բէթէրսպուրկ կազէթալարընա ճէվապ վէրտի: Պու միւպահէսէճի օսմանլը հանլըշ եօլտան կիթմէզ, պիլիւքի քէօքէկինի պօղմագ իսթէյէն օնուն գուտուզլըզընը պէհանէ իտէր. կլատսթօն քէնտի զիհինի իշլալ իթմիշ տիր. պու պէօլիւք գաթ Պուկարիանըն գըրկընլարընտա տէմիշտի «Թիւրքիա մէտէնիյէթ իչիւն պիտի ֆէսատ տըր»: Թալիւր պէյտէ՝ պու տէֆա, տէյօր քի Նօվօե վրէնիւսըն նասի հաթ իթտիկի կիպի՝ էկէր մէրքէզի Ասիատա իսլամլարա գարչը ճէպը ու թազիգ իսթիմալ օլուսնուր իսէ Րուսիա մէտէնիյէթլէ գարչը պիտի ֆէսատ օլմուշ օլաճագ: Թան իսլամլէն տէյօր, պագընըլ, Էվրոբանըն շայանը թէսիւրի բօլիթիգասը Գօճաման Էֆէնտիի նէրէլէրէ գատար կէթիւրտի. օմէտէնիյէթ տէրսլէրի տէ վէրմէյէչըգտը (՝), ֆագաթ ֆէնասը չըտըրքի, օ՝ մաղուրլըզընտա պիւթիւն պիւթիւնէ հագսըզ տէկիլ, զիւրա քէնտի իւմիտինի պիւթիւն

տեղիէն թէհամարին տեղիէն իսկ տեղ տեղ, պունդարն պաշարարն չհրիքի թէհամարն օլմաւ սը իւզերինն պինա իթմիշ տիր:

Իշթէ չիմտի Բուսիա անըն թէհրիւպէսինն կէօրիօր: Մալիւնաք վէ Սիւրիքին միւհամարէսինն էհէմմիյէթ վէրմէյէհէք իսէտէ, տիկէր թարաֆտանտէ լմազմինա: Թը հարապիյէտէն միւթէպազը մէպազըն էօտէնմէսի իշիւն վէրիւէն շէտիտ նօթալարը Պապը Ալինին հնատընա ըտտ իթտիկինն կէօրէրէք գուլազ գապարթմալա պաշարալօր:

Խազինէ պու տէֆա միւզայէգասընը պէհանէ իտէմէզ, չիմտի գաջասը պօշ տէկիլ, անըն գաբազընը աշմըշ Եունան լմազմինա թօրալա տօլալօր: Փապարթ Սուլթան լմէքարա՝ տէկիլ Խալընը Բուսիալա՝ Ֆրանսանըն, ինկիլթէրանըն լմէ իթալիանըն հազըն լմալէպէրինն գարըն տէ եիւզիւնիւ պէքիւտիօր: Պու հազգ սահիպէրինն զէվզէնմէքտէ օլտըղընը կիւզէնմէ պէյան իթմէք վէ քէնտի իթմիւհալթը նէտէ օլտըղընը կէօթմէք իշիւն, շուսըրա Ալմանիա ֆապրիգալարընա քիւլիյէթ լմօրլար վէ եհնի լմիւֆէնքիւր վէ լէվազիմալ սըբաբիշարը վէրիօր:

Իշթէ պու գօմէտիէնն սըրը պուրաատալըն (՝). բարա իլէ ասը պօրըլարընը էօտէմէյուպ, անը պօլ պօլ քէնտի տօսթընա վէրիօրքի ֆէնա պիր վուգուլաթ վուհուրինտէ քէնտիօրին մուհաֆա իթսին:

Էվրոբա էօլլէ կիւզէլ մանօլրա եարալըքի, իթթիֆազընտան սէրչէ գուշունտան պիր գօրգուլըգ հուսուլա կէլտի, էօլլէ պիր շէյքի շօնուգալըն պիլէ կիւլտիւրիւր:

Վէ սալիւր պիր լմազըմ զէվզէնմէք ուսուլի իլէ թաւն, լմիւրք հիւքիւմէթինն ճէզաալը պըրազըլմասընտան տօլալը Էվրոբալը լմազգիր իթմէքտէ տիր: քէզա կիյօմ իքիւնինն եազընէն Սթանպօլա վէ Երուսաղէմէ կիտէնէկինն տէն պահա իթմիշ տիր:

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

— Կէշէն բազար կիւզէսի սաաթ 9.55 տէ շէհրիմիզտէ շէտիտ պիր զէրզէլէ հըսս օլընտը:

— Բրէնէս հազընթէրի Պուրընէ միւթէսարըքիւն զէվզէսինն պիր պըրլանթ լմօրլու իհտա իթմիշ տիր:

— Բրէն հազընթէրիինն Պուլկարիա լմալթընա եէվմի ճիւղսը օլմազ միւնասէպէթի իլէ պու բազար ազշամը շէհրիմիզին ըէսմի տաիւրէրի լմէնիլ օլընմըշ, վէ տէնիզ գըլըսընտաքի պէօլիւք պէլէտիյէ պախէսի ասքէրի մուզիգա իլէ լմէրէնիւմաղ օլուպ, ֆիշէնքիւր ալթըլարազ խընճա խընճ էհալինն քէշտի կիւզարը իլէ իպրազը մէսէրէթի ումուլի օլմըշ տըր:

Վիւքէլա ըշիսի Մ. Սթօլիօֆ վէ տալիլիէ նազըրը Մ. Պէնէֆ բէրշէնպէ կիւնիւ Բիլօ մանասթըրընա կիթմիշէր, վէ պու հաֆթա Սօֆիալա ալաթի իտէնէքիւր իմիշ:

— Վարնա վէ Բրիսալ մէթրօբօլիտի Գիւր. Սիմէօնա Զար հազընթէրի Սուրը Աննա նիշանընն Պէօլիւք-Խաշընը իհտա իթմիշ տիր:

— Վիտին լիմանընն ինշասը միւնազասս (նուսուլըր) լմարիգի իլէ 510,000 ֆրանք մուգապիլինն Լօֆշալը Մ. Սաֆօֆա իհալէ օլընմըշ տըր: քէզա մէճիւրի վիւքէլանըն գարարը իլէ Լօմ. Բալանկա վէ Սիշթօֆ լիմանլարը պիլա լմէնիւր միւնազասսալա զօնըլաճազ տըր:

— Սթանպօլա եհնի եարըլան Ս. Ստիֆանոս նամ պուլկար քիւլիսինին ինշաալթը խիթամ պուլմըշ օլմաղլէ, եազընէն լմազտիս ալիէն իհրա օլընաճազընտան Սօֆիալան պիր լմըրէնի մախսուս չըգուպ, Ֆիլիպէ, Թ. Սէյմէն վէ սաիւր պիր գաշէհէմիյէթի սթա. սիօնլարտան տալի եօլը ալարազ Սթանպօլա կէօթիւրիւպ կէթիւրէնէք տիր: կիտիպ կէլմէք իշիւն պիլէթէր ունուլ օլաճազ ըմըշ:

— Ազաւալընն լմէրաֆըն պիւտիւրիկինն նազարէն, եաղմուլար վէ սէլլէր սէպէպի իլէ Եանպօլ. Եհնի Զալարա մապէյնիւնէքի չըմէնտըֆէր խաթլարը պօղուլմըշ օլտըլընտան իքի կիւն. տէն պէրու լմըրէն իշիւնէյօր վէ պու սէպէպի օլ լմարաֆլարտան բօսթա կէլմէմիշ տիր:

ՄԻԻՍԱԼԷՀԱ

Նիհայէթ իշպու նուսթմիզտէ «մուհարէպէ» սէրէվիպընը միւսա. էհէյալ լմէպտիլ իտէպիլտիւր:

Սպանիա. Ամէրիգա մուհարէպէսի միւսալէհէնմէնն իմալան. մասը իլէ խիթամ պուլտը:

Օգոստոս 1 տէ սուլհ բրօթօգօլը իմալանմըշ տը. վէ տէրհալ խուսուլմէթ Նիհայէթ վէրիւմէսի պապընտա Ամէրիգա հիւքիւմէթի Ամիւրալ Տէվէյէ վէ Ամիւրալ Սաւր. սօնա պաթէլէկրաֆ էմիւրէր վէ. րուպ. Մանիլատան վէ Գուպատան մուհասէրէյի գալտըրթտը:

Ամէրիգալըն Մանիլանօլը տալի լմօրա լմօլտըլտան սօնրա լմէրքի սիւահ իթմէք էմիւրի ալտըլար:

Գուպա ասըլարը տալի միւթա. ընքէի գապուլ իթտիլէր:

Միւսալէհա բրօթօգօլընտա միւն. տէրիճ շարթլարըն պաշընճալարը պէր վէճհի աթի տիր:

Սպանիա Գուպա հիւքիւմալար. լըլընտան վազ կէշէնէք վէ Բօրթօ-Բիկօյը Ամէրիգալընտա լմէրք իտէնէք. քէզա Անթիլին վէ Լօրօն առալարընտան Ամէրիգա քէնտի ինթիսալը իւզրէ պիւրէր առալաճազ տըր:

Միւսալէհա անտնամէսի գա.

թիւն իմալանուպ, Ֆիլիբին մէսէլէսի խիթամբէզիւր օլանալտէկին Ամէրիգա Մանիլա շէհրինի վէ լիմանը խիթալա իտէնէք տիր: անանամէ շէրաթի իհրա օլընտըլտան վէ Գուպա, Բօրթօ. Բիկօ վէ տիկէր Անթիլին առալարը ըՍպանիալար պօշալթտըլտան սօնրա Ամէրիգա Մանիլալը լմէրք իտէնէք տիր:

Մէլքիւր առալարըն պօշալթը. մասը իշիւն լմալին օլընաճազ գօ. միսիօնը մախսուս Հալանաալա, Սէն. Ժանտա վէ Բօրթօ. Բիկօտա լմէնէմիւ օլընաճազ: Բօրթօգօլ իմալանտըլտան 30 կիւնէ գաալար մէլքիւր մահէլլէրին պօշալթըլմա. սընա միւպաշէրէթ օլընաճազ տըր:

Միւսալէհա անտնամէսի լման. զիմ վէ լմէրթիւպ իտէնէք օլան մուրախապար հէր իքի տէվլէթ. տէն պէշէր քիշի, Բարիստէ ազալ մէճիւս իտէնէքիւր տիր:

Բօրթօգօլըն իմալանմասը սա. աթընտա խուսուլմէթ Նիհայէթ վէրիւմէք:

Ֆիլիբին առալարը իշիւն բրօթօգօլտա սէրահալթ եօգ տըր: Սպանիա մէլքիւր առալարա օթօ. նօմի լմարզընտա սէրպէսթ պիր իտարէ վատը իլէ հուգուզը հիւքիւմալարինն օրատա պազի օլմասընը աղու իտէյօր:

Շու միւսալէհա իշիւն Ֆրանսա տէվլէթինն խալիսահանէ իթթի. խալ իթտիկի լմէտպիլէրտէն տօլալը Մաք Գիլիլի վէ Սպանիա հիւքիւմէթի պէյանը լմէնէքիւրալ իթմիշէր տիր:

ՄԻԻԹԵՆԷՎՎԻԷ

— Ֆէխամ. Բրէն հազընթէրի Բուլիս 29 տա Չէթինէտէն միւ. ֆարէթէթիւ Գաթարօյա կիթմիշ տիր: Բրէնսին մուվասէլէթինտէ Աւստրիա հիւքիւմէթի մահալի. յէսի սուրէթի մուլթանթանտէ վէ լմալթիֆալթ ասքէրիյէ իլէ անը գապուլ իթմիշ տիր:

— Բուս տէվլէթի Պէլկրատ էլ. չիսինն լմէրար. մէմուրիյէթինն ալտէթիւ, Գրալ Միւսանը Սիւր. պիատա տըշարը չըգարըլմասընը իտատա իթմէք իշիւն էմիւր վէրմիշ տիր:

— Սերպիա գրալը Ալէքսանտր վիէննալա կիտէնէք վէ օրատա պիր գաշ կիւն գալտըլտան սօն. րա Գարսպատա կէշէնէք իմիշ:

— Ֆէրդանա (Բուսիա) իսեանըն. տան տօլալը 162 միւսլիմանլար իտամա մահքիւմ օլմըշլար իտէտէ անլէրտէն 3 քիշինին ասըլմասընը վէ տիկէրիւրին քիւրէք ճէզասը իլէ լմէտիպ օլընմալարընա Զար էմիւր իթմիշ տիր:

— Էրմէնի գըրկընլարը էսնա. սընտա միւթէլարուր օլան Ամ. րիգա լմապալարըն գարարլարըն լմալմինին Մ. Ամբրիգա էլիսի տալի պիր նօթա իլէ Պապը Ա. լիտէն լմալէպ իթմիշ իտի: Պա.

պը Ալի հիշ պիր մէսուլիյէթ գա. պուլ իթմէլէնէկինն պէյանլէ պու. նստէ ճէվապը ըտտ վէրմիշ տիր:

— Սիւրպ հիւքիւմէթի հազըրէ. նին լմէրիֆի իւզրէ, մէպուստն մէճիւսի պիր եհնի Պէլէտիյէ նի. զամնամէսի գապուլ ու լմաստիգ իթմիշ տիր: իշպու նիզամնամէ մուճիպիւնէ պուստան սօնրա պէ. լէտիյէ ըշիպէրի էհալիտէն ին. լմիսապ օլընաճազ եէրտէ հիւքիւմէթտէն լմալին օլընաճազալար տըր: Տօլրուսը Սերպալարըն պու լմէրազ. գըլաթընա հիշ տէլէնէք եօգ, ի. լէրի կիտէնէք եէրտէ չաղանս կի. պի կէրի կէրի կիտիյօլար:

— Գարատալ Բրէնսի մուգապէ. լէթէն Սօֆիալա կէլուպ, Ֆէխամ. Բրէնս Ֆէրտինանտը զիյարէթ ի. տէնէք տիր:

— Ալմանիա իմրէրալթօրըն Ե. րուսաղէմէ կիտէնէկի միւնասիպէթ. լէ շէհրին վէ ճատտէլէրին լմէգ. եին ու լմամիւրինն քէմալը լմէլաշ. լէ չալըշըլմազտա տըր:

— Սթանպօլ կազէթալարընտա պէր վէճհի աթի օգուլմըշ տըր:

Շարգ րուլէլիտէ չըմէնտըֆէր եարմազ իշիւն Պուլկար հիւքիւմէթի Պապը Ալիտէն իքին իսթէ. միշ իտի: Շարգ չըմէնտըֆէր շիւր. քէթի իթթրալար պէյան իթմիշ օլմասընտան նաշի՝ Նաֆիյէ նէզա. ըթթի մէսէլէթ պիլթթէտըգ՝ ի. զին վէրիւմէսինն միւնասիպ կէօր. մէտի վէ պու գարարընը Պապը Ալիյէ լմազտիմ իթտի:

Տէմէք լմիւրք հիւքիւմէթի քէն. տիսի կէրի կիթմէքտէ օլտըլը կի. պէ, պիլիմ Պուլկարիանընտէ ի. լէրի կիթմէսինն մանի օլմազ իս. լմէյօր (՝):

— Բէթրապուլկ զատէկեան Գը. լիւպընն սանտըգքեմը Մ. Թէ. ոֆիլ իթթիսիէվիշ 147000 րուպի ալուպ գաշմըշ տըր: Բուս հիւքիւմէթի անը հէր մէմալիքտէ ա. րալմաքտա օլուպ, անը պուլան վէ եախօտ տէրտէսթ իթմէկէ սու. հուլէթ կէօսթէրէնն 4000 րուպի վատ իթմիշ տիր:

— Մանասթըր վիւրալէթի տա. խիլինտէն եհնի եհնի Սըրպ մէք. լմէպէրի լմէսիս իթմէք իշիւն լմիւրք հիւքիւմէթի միւսատէ վէրմիշ տիր:

ԶԱԽԻՐԷ ԲԻՍՅԱՍԻՐ

Վաւանա 1 Աղրսօս Պոդդոսյ Վալօն եօգ, Արապա, լիպրա 55-60 հէքթօլ. 8-11 ֆրանք Արքա եհնի լիպրա 42-50, հէքթօլ. 4.60-5.20ֆ. Յաւոշլա 100 օգ. 17-24 ֆրանք՝ մալա կէօրէ Եոշաֆ Արապա 1-2 ֆիյալթ 3.60-4 ֆր. Տարը Արապա 1-2 լիպրա 58-60 ֆիյ. 7-7.50: Կիւնտէ 50-60 արապա պուլ. տալ, 50-60 արապա արապ կէլմէք. տէ տիր: Սըսըր եօգ տըր: Արապա մուլմէլէսի՝ Նարօլէոն 21 ֆու. հիգապը իլէ տիր: